

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧЕРНІГІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

МЕНЕДЖМЕНТ СОЦІАЛЬНИХ ПРОЕКТІВ І ПРОГРАМ

методичні рекомендації до практичних занять
для студентів спеціальностей
231 «Соціальна робота»

Обговорено і рекомендовано
на засіданні кафедри
соціальної роботи
Протокол № 9
від 10 лютого 2020 р.

Чернігів – 2020

УДК 378.147:[005.8:364-7](072)

*Рекомендовано до друку на засіданні кафедри соціальної роботи
від 10 лютого 2020 р.*

Рецензенти: Нагорна Надія Сергіївна, канд. психол.наук

Відповідальний Коленіченко Тетяна Іванівна, канд. педагог. наук,
за випуск: доцент

Децюк Т.М. Менеджмент соціальних проектів і програм. Методичні
рекомендації до практичних занять для студентів спеціальності 231
Соціальна робота. – Чернігів: ЧНТУ, 2020. – 41 с.

У методичних рекомендаціях представлено основний зміст курсу
«Менеджмент соціальних проектів і програм». Надано методичні
рекомендації для оптимізації роботи студентів при підготовці до
практичних занять. До кожної теми складено перелік літератури, яка
дозволяє знайти відповіді на теоретичні питання й підготуватися до
виконання практичних завдань. Для перевірки рівня засвоєння знань з
курсу розроблено й запропоновано контрольні запитання до тем.

Методичні рекомендації призначено для студентів, які навчаються
за спеціальністю «Соціальна робота».

УДК 378.147:[005.8:364-7](072)

©Т.М. Децюк, 2020

© ЧНТУ, 2020

ЗМІСТ

Передмова	5
1. Програма навчальної дисципліни «Менеджмент соціальних проектів і програм»	7
1.1 Теми практичних занять	10
1.2 Методи поточного та підсумкового контролю	10
2. Плани практичних занять	12
2.1 Менеджмент проектів та програм: основні поняття та характеристики	
2.1.1 План	12
2.1.2 Завдання для студентів	12
2.1.3 Питання для самоконтролю	12
2.1.4 Методичні рекомендації	13
2.1.5 Література	13
2.2 Система соціального менеджменту	
2.2.1 План	14
2.2.2 Завдання для студентів	14
2.2.3 Питання для самоконтролю	15
2.2.4 Методичні рекомендації	15
2.2.5 Література	16
2.3 Створення пропозиції та пошук джерел фінансування	
2.3.1 План	16
2.3.2 Завдання для студентів	17
2.3.3 Питання для самоконтролю	17
2.3.4 Методичні рекомендації	17
2.3.5 Література	18
2.4 Команда проекту: ролі та функції учасників	
2.4.1 План	19

2.4.2 Завдання для студентів	19
2.4.3 Питання для самоконтролю	19
2.4.4 Методичні рекомендації	20
2.4.5 Література	20
2.5 Особливості залучення зацікавлених сторін до реалізації проекту	
2.5.1 План	21
2.5.2 Завдання для студентів	21
2.5.3 Питання для самоконтролю	22
2.5.4 Методичні рекомендації	22
2.5.5 Література	23
2.6 Контролювання строків виконання і управління якістю проектів	
2.6.1 План	23
2.6.2 Завдання для студентів	24
2.6.3 Питання для самоконтролю	24
2.6.4 Методичні рекомендації	24
2.6.5 Література	25
2.7 Моніторинг і оцінювання проектів і програм	
2.7.1 План	26
2.7.2 Завдання для студентів	26
2.7.3 Питання для самоконтролю	27
2.7.4 Методичні рекомендації	27
2.7.5 Література	28
3. Питання до заліку.....	30
4. Рекомендована література.....	33
Додатки.....	39

Передмова

Система соціального захисту України на даному етапі перебуває в процесі реформування. Змінюються підходи до розуміння суті соціальних послуг та напрямків роботи. З'являються нові альтернативні форми і методи роботи щодо подолання соціальних проблем. Також підвищується роль NGO в процесах вирішення гострих соціальних питань. Тому змінюються і вимоги до складових професійних компетенцій майбутніх соціальних працівників. Вміння і навички у сфері керівництва соціальними проектами та програмами є необхідними складовими професійної компетентності сучасного фахівця соціальної сфери.

Мета навчальної дисципліни «Менеджмент соціальних проектів і програм» полягає у забезпеченні необхідних знань щодо особливостей процесу керівництва проектами та програмами як в державних установах, так і в NGO, а також знань щодо методології оцінювання ефективності проектної діяльності.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Менеджмент соціальних проектів і програм» є:

- 1) Ознайомлення з сучасним станом та тенденціями розвитку проектного менеджменту
- 2) Вивчення різновидів стилів керівництва та управління програмними та проектними процесами
- 3) Засвоєння принципів формування команди
- 4) Практичне ознайомлення з особливостями моніторингу і контролю в проектній та програмній діяльності

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен

знати:

- особливості проектного менеджменту;
- історію та загальні засади управління проектами;
- особливості публічної політики у форматі проекту;
- класифікацію базових понять і типів проектів;
- особливості управління проектним циклом;
- структуру соціального менеджменту;
- особливості оцінки та управління соціальними впливами;
- сутність аналізу та урахування ризиків;
- правила мінімізації наслідків соціальних ризиків;
- сутність конфлікту чутливого підходу в проектній діяльності;
- правила формування конкурентно здатної команди проекту;
- сутність моніторингу та оцінювання проектів та програм.

вміти:

- працювати в команді;
- визначати ролі представників команди;
- оцінювати соціальні проблеми та потреби;
- визначати пріоритетні проблеми в громаді;
- здійснювати планування, моніторинг та оцінку проектів та програм;
- налагоджувати взаємодію між представниками державних установ, бізнесу та громадського сектору.

Програма навчальної дисципліни
«Менеджмент соціальних проектів і програм»

Змістовий модуль 1. Загальна характеристика менеджменту соціальних проектів і програм

Тема 1. Менеджмент проектів та програм: основні поняття та характеристики

Історія та загальні засади управління проектами. Публічна політика у форматі проекту. Класифікація базових понять і типів проектів. Особливості управління проектним циклом. Управління проектами як область менеджменту. Базові поняття й основи управління проектами

Тема 2. Система соціального менеджменту

Структура соціального менеджменту. Оцінка та управління соціальними впливами. Аналіз та урахування ризиків. Мінімізація наслідків соціальних ризиків. Сутність конфлікто-чутливого підходу. Проектний підхід у повсякденному житті: переваги та недоліки.

Тема 3. Створення пропозиції та пошук джерел фінансування

Внутрішня оцінка організації. Визначення загальної стратегії організації. Особливості постановки проблеми та джерела інформації щодо її вивчення. Правила фандрейзинга. Способи налагодження контактів із потенційними грантодавцями.

Змістовий модуль 2. Формування команди проекту та залучення зацікавлених сторін

Тема 4. Команда проекту: ролі та функції учасників

Поняття «команда» та її ознаки. Група і команда: спільні та відмінні риси. Правила формування команди проекту. Ролі членів команди. Методи налагодження комунікації в команді

Тема 5. Особливості залучення зацікавлених сторін до реалізації проекту

Процес залучення зацікавлених сторін: постійний та інклюзивний. Механізми залучення зацікавлених сторін. Складники залучення зацікавлених сторін. Модель «Clear». Механізм взаємодії із партнерами. Консультації із зацікавленими сторонами.

Змістовий модуль 3. Управління процесами виконання проектів

Тема 6. Контролювання строків і термінів виконання проектів

Зміст контролювання процесами виконання проекту. Моніторинг виконання робіт з проекту. Інструменти контролю виконання проекту. Контролювання вартості виконання робіт проекту. Управління змінами в процесі виконання проекту.

Тема 7. Управління якістю виконання проекту

Поняття якості в контексті проектного менеджменту. Концепція управління якістю проекту. Планування управління якістю проекту. Забезпечення та контроль якості проекту. Управління скаргами.

Тема 8. Моніторинг і оцінювання проектів і програм

Основні поняття та інструментарій моніторингу і оцінювання проектів і програм. Переваги оцінювання для державних програм. Методологія моніторингу і оцінювання. Загальна характеристика системи індикаторів. МІО на різних рівнях і етапах реалізації проекту. Узагальнення та використання результатів МІО.

1.1. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин (д/з)
1	Менеджмент проектів та програм: основні поняття та характеристики	2
2	Система соціального менеджменту	2
3	Створення пропозиції та пошук джерел фінансування	2
4	Команда проекту: ролі та функції учасників	2
5	Особливості залучення зацікавлених сторін до реалізації проекту	2
6	Контролювання строків виконання і управління якістю проектів	2
7	Моніторинг і оцінювання проектів і програм	2
	Разом	14

1.2. Методи поточного та підсумкового контролю

Оцінювання знань ЗВО здійснюється відповідно до «Положення про по-точне та підсумкове оцінювання знань ЗВО Чернігівського національного технологічного університету», погодженого вченою радою ЧНТУ (протокол № 9 від 26.10.2015 р.) та затвердженого наказом ректора ЧНТУ від 29.10.2015 р. №181.

З дисципліни ЗВО може набрати до 60% підсумкової оцінки за виконання всіх видів робіт, що виконуються протягом семестру і до 40% підсумкової оцінки – на заліку.

Виконання та особистий захист усіх індивідуальних творчих робіт, зазначених у робочій навчальній програмі з дисципліни, є обов'язковим. Поточний контроль проводиться шляхом спілкування із ЗВО під час лекцій, консультацій та опитувань ЗВО під час семінарських занять.

Результати поточного контролю за відповідний модуль оприлюднюються викладачем на наступному аудиторному занятті. Бали, які набрані здобувачем вищої освіти під час модульних контролів, складають оцінку поточного контролю.

Семестровий контроль у вигляді екзамену проводиться під час сесії з трьома запитаннями: двома теоретичними (по 10 балів максимум за кожне) та одним практичним (20 балів максимум). Оцінка за результатами вивчення дисципліни формується шляхом додавання підсумкових результатів поточного контролю до екзаменаційної оцінки.

В випадку повторного складання заліку всі набрані протягом семестру бали анулюються, а повторний залік складається з трьома питаннями: двома теоретичними (по 30 балів максимум за кожне) та одним практичним (40 балів максимум). Перелік питань на залік знаходяться у пакеті документів на дисципліну.

У випадку, якщо ЗВО протягом семестру не виконав в повному обсязі передбачених робочою програмою всіх видів навчальної роботи або не набрав мінімально необхідну кількість балів (20), він не допускається до складання екзамену під час сесії, але має право ліквідувати академічну заборгованість у порядку, передбаченому «Положенням про поточне та підсумкове оцінювання знань ЗВО ЧНТУ».

Повторне складання екзамену з метою підвищення позитивної оцінки не дозволяється.

2. Теми практичних занять

2.1. Менеджмент проектів та програм: основні поняття та характеристики

Основні поняття: проект, програма, портфель, управління проектами, проектний менеджмент, типи проектів.

2.1.1. План:

1. Історія та загальні засади управління проектами
2. Публічна політика у форматі проекту
3. Класифікація базових понять і типів проектів
4. Управління проектним циклом

2.1.2. Завдання для студентів:

Теми рефератів (індивідуальне завдання):

Управління проектами як область менеджменту

Практичне завдання (можна виконувати одноосібно або в парі):

Проведіть анкетування серед студентів 1-2 курсів факультету соціальних технологій оздоровлення та реабілітації на тему «Що ви знаєте про проектну діяльність?». Кількість респондентів не менше 30 осіб, кількість питань не менше 10 (без врахування питань паспортички). Результати подати у вигляді графіків.

Творче завдання (індивідуальне завдання): підготувати презентацію (14 слайдів) на тему «Базові поняття й основи управління проектами».

2.1.3. Питання для самоконтролю:

1. Що таке «проект», «програма», «портфель»?
2. Кого можна вважати першим, хто почав використовувати термін «проект»?
3. Що таке «публічна політика»?

4. Яка роль проектної діяльності в процесі реалізації публічної політики?
5. Які ви знаєте типи проектів?
6. Які ви знаєте етапи проектного циклу?

2.1.4. Методичні рекомендації:

Розгляд даної теми слід розпочати з аналізу історичних витоків проектної діяльності, різних наукових підходів до питання менеджменту та управління в проектній діяльності.

Розкрийте сутність публічної політики та ролі проектної діяльності в даному процесі. Проаналізуйте значення проектної діяльності у розбудові місцевої демократії і впровадження децентралізації влади на місцях.

Особливу увагу слід приділити основним складовим та етапам проектної діяльності. Проаналізуйте види проектів та їхні основні характеристики. Розгляньте складові управління проектом циклом.

Для підготовки практичного завдання вам необхідно самостійно підготувати анкету для опитування студентів 1-2 курсів. Анкета має складатися із блоку паспортички (стать, вік, курс, спеціальність) та основного блоку, який повинен містити не менше 10 запитань. Відповіді на питання повинні дати вам уявлення чи знають ваші респонденти, що таке «проект», чи мають вони досвід участі у проектній діяльності, чи знають вони про вдалі практики проектної діяльності.

2.1.5. Література:

1. Буріменко Ю.І. Управління проектами [навч. посіб.] / Ю.І. Буріменко, Л.В. Галан, І.Ю. Лебедєва, А.Ю. Щуровська; за ред. Ю.І. Буріменко. – Одеса: ОНАЗ ім. О.С. Попова, 2017. – 208 с.
2. Довгань Л.Є. Управління проектами: [навчальний посібник] / Л.Є. Довгань, Г.А. Мохонько, І.П. Малик. – К.: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2017. – 420 с.

3. Єгорченков О.В. Азбука управління проектами. Планування [навч. посіб.] / О.В. Єгорченков, Н.Ю. Єгорченкова, Є.Ю. Катаєва. – Київ : КНУ ім. Т. Шевченка, 2017. – 117 с.

4. Ноздріна Л.В. Управління проектами [Підручник] / Л.В. Ноздріна, В.І. Ящук, О.І. Полотай; За заг. ред. Л.В. Ноздріної. — К.: Центр учбової літератури, 2010. — 432 с.

5. Руководство к своду знаний по управлению проектами, 5-е издание / Project Management Institute (PMI). – Project Management Institute, Inc., 2012. – 614 с.

2.2. Система соціального менеджменту

Основні поняття: соціальний менеджмент, соціальні впливи, ризики, конфлікто-чутливий підхід.

2.2.1. План:

1. Структура соціального менеджменту
2. Оцінка та управління соціальними впливами
3. Аналіз та урахування ризиків
4. Мінімізація наслідків соціальних ризиків
5. Конфлікто-чутливий підхід

2.2.2. Завдання для студентів:

Теми рефератів (індивідуальне завдання):

Проектний підхід у повсякденному житті: переваги та недоліки

Практичне завдання (можна виконувати одноосібно або в парі):

Підготуйте таблицю можливих ризиків для м'яких проектів (із поділом на суб'єктивні та об'єктивні) і можливі шляхи вирішення цих ризиків (по три варіанти на кожний ризик).

Творче завдання (виконується індивідуально): підготувати презентацію (14 слайдів) на тему «Топ-5 факапів в процесі реалізації проектів соціальної дії».

2.2.3. Питання для самоконтролю:

1. Що входить до структури соціального менеджменту?
2. Які питання варто собі поставити на етапі планування проекту?
3. Що таке «соціальний вплив»?
4. Які ви можете навести приклади соціальних впливів?
5. Які складові ланцюга управління впливом на соціальну сферу ви знаєте?
6. Що таке «ризик»?
7. Які ви знаєте види ризиків?
8. Які існують алгоритми врахування ризиків у проектній діяльності?

2.2.4. Методичні рекомендації:

Розпочати необхідно із аналізу поняття «соціальний менеджмент» та розгляду його структури. Розгляньте сутність плану соціального менеджменту і його системи.

Проаналізуйте зміст та значення соціальних впливів, а також відповідний ланцюг заходів, які повинні бути застосовані виконавцями всіх рівнів в процесі реалізації проектів. Ланцюг заходів, які повинні бути застосовані виконавцями всіх рівнів в процесі реалізації проектів, краще аналізувати за схемою.

Детально розгляньте поняття «ризик», види ризиків та шляхи роботи з подолання ризиків. Запропонуйте свої варіанти роботи з ризиками.

Творче завдання стосується найпопулярніших помилок під час реалізації проектів, або ризиків, що справилися.

2.2.5. Література:

1. Буріменко Ю.І. Управління проектами [навч. посіб.] / Ю.І. Буріменко, Л.В. Галан, І.Ю. Лебедєва, А.Ю. Щуровська; за ред. Ю.І. Буріменко. – Одеса: ОНАЗ ім. О.С. Попова, 2017. – 208 с.
2. Довгань Л.Є. Управління проектами: [навчальний посібник] / Л.Є. Довгань, Г.А. Мохонько, І.П. Малик. – К.: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2017. – 420 с.
3. Єгорченков О.В. Азбука управління проектами. Планування [навч. посіб.] / О.В. Єгорченков, Н.Ю. Єгорченкова, Є.Ю. Катаєва. – Київ : КНУ ім. Т. Шевченка, 2017. – 117 с.
4. Ноздріна Л.В. Управління проектами [Підручник] / Л.В. Ноздріна, В.І. Ящук, О.І. Полотай; За заг. ред. Л.В. Ноздріної. — К.: Центр учбової літератури, 2010. — 432 с.
5. Управление проектами. Основы проектного управления: Учебник / Кол. авт.; под ред. проф. М.Л. Разу. – М.: КНОРУС, 2006. – 768с.

2.3. Створення пропозиції та пошук джерел фінансування

Основні поняття: фандрейзинг, донор, фонд, громадська організація, проект, сіткове планування.

2.3.1. План:

1. Внутрішня оцінка організації
2. Визначення загальної стратегії
3. Особливості постановки проблеми та джерела інформації
4. Правила фандрейзинга
5. Способи налагодження контактів із донорами
6. Організаційно-технологічні моделі планування проектів
7. Сіткове планування проектів

2.3.2. Завдання для студентів:

Теми рефератів (індивідуальне завдання):

Засади управління термінами проектів.

Практичне завдання (можна виконувати одноосібно або в парі):

Розробіть розклад проекту використовуючи одну із моделей планування проектів.

Творче завдання (індивідуальне завдання): підготувати презентацію (14 слайдів) на тему «Топ-5 історій успіху реалізації соціальних проектів у м. Чернігові».

2.3.3. Питання для самоконтролю:

1. Як здійснити внутрішню оцінку організації?
2. За якими критеріями проводиться внутрішня оцінка організації?
3. Що таке «фандрейзинг»?
4. Які ви знаєте джерела фінансування?
5. Як можна налагодити контакти із грантодавцем або донором?
6. Які визнаєте моделі планування проектів?
7. В чому суть сіткового планування?

2.3.4. Методичні рекомендації:

Підготовку варто розпочати із аналізу спроможності організації, що працює над проектом. Визначитися із тим яка місія організації, статутні завдання, ресурси людські, ресурси матеріальні, грантова історія та наявність партнерів.

Поясніть логіку стратегії на початковому етапі роботи над проектом. Розгляньте складові частини етапу створення пропозиції. Визначте основні критерії за якими здійснюється постановка проблеми. Проаналізуйте джерела інформації, які варто використовувати на даному етапі.

Проаналізуйте можливі джерела фінансування для проекту. Згадайте поняття фандрейзингу і його правила. Розгляньте стратегії співпраці та налагодження контактів із потенційними донорами або грантодавцями. Розгляньте можливі складові бюджету проекту та способів його складання.

Готуючи творче завдання ви самі визначаєте топ-5 найуспішніших проектів, що реалізувалися у м. Чернігові. Можете використовувати матеріали місцевих ЗМІ, сайти громадських організації, особистий досвід та першоджерела.

2.3.5. Література:

1. Буріменко Ю.І. Управління проектами [навч. посіб.] / Ю.І. Буріменко, Л.В. Галан, І.Ю. Лебедєва, А.Ю. Щуровська; за ред. Ю.І. Буріменко. – Одеса: ОНАЗ ім. О. С. Попова, 2017. – 208 с.

2. Довгань Л.Є. Управління проектами: [навчальний посібник] / Л.Є. Довгань, Г.А.Мохонько, І.П. Малик. – К.: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2017. – 420 с.

3. Збаразська Л.О. Управління проектами: навч. посібник для студ. Вищих навч. закл. / Л.О. Збаразська, В.С. Рижиков, І.Ю. Єрфорт, О.Ю. Єрфорт. — К. : Центр учбової літератури, 2008. — 168с.

4. Єгорченков О.В. Азбука управління проектами. Планування [навч. посіб.] / О.В. Єгорченков, Н.Ю. Єгорченкова, Є.Ю. Катаєва. – Київ : КНУ ім. Т.Шевченка, 2017. – 117 с.

5. Ноздріна Л.В. Управління проектами [Підручник] / Л.В. Ноздріна, В.І. Ящук, О.І. Полотай; За заг. ред. Л.В. Ноздріної. — К.: Центр учбової літератури, 2010. — 432 с.

6. Прийняття проектних рішень: Навчальний посібник / Р.В. Фещур, В.П. Кічор, А.І. Якимів, І.Є. Тимчишин, В.С. Янішевський,

Т.В. Лебідь, В.Ю. Самуляк, І.В. Когут, С.В. Шишковський – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2013. – 220 с.

2.4. Команда проекту: ролі та функції учасників

Основні поняття: команда проекту, група, команда, ролі в команді, лідер, керівник, комунікація.

2.4.1. План:

1. Поняття «команда» та її ознаки.
2. Група і команда: спільні та відмінні риси.
3. Правила формування команди проекту.
4. Ролі членів команди.
5. Методи налагодження комунікації в команді

2.4.2. Завдання для студентів:

Теми рефератів (індивідуальне завдання):

Прогнозування та планування як основа формування проектів.

Практичне завдання (виконують всі): Проаналізуйте різні підходи щодо заохочення та мотивації учасників проекту та волонтерів.

Творче завдання (індивідуальне завдання): підготувати презентацію (14 слайдів) на тему «Процеси управління людськими ресурсами проекту».

2.4.3. Питання для самоконтролю:

1. Що таке «команда»?
2. Які основні відмінності між «командою» і «групою»?
3. Які ви знаєте ознаки команди?
4. Які ви знаєте цілі команди?
5. Які є правила формування команди?
6. Які ви знаєте ролі членів команди?
7. Які ви знаєте етапи побудови команди?

2.4.4. Методичні рекомендації:

Розпочати варто із аналізу наукових підходів до розуміння поняття «команда». Здійсніть аналіз основних ознак команди. Розкрийте сутність структури групи і команди. Розгляньте спільні та відмінні риси між групою та командою.

Проаналізуйте типові цілі команди. Розкрийте сутність та зміст поняття «тімбілдінг». Обґрунтуйте, чому важливо свідомо та ґрунтовно підходити до питання формування команди в проектній діяльності. Перерахуйте основні правила формування команди. На конкретних прикладах із проектної діяльності проаналізуйте можливі ролі у команді. Визначте роль лідера в процесі побудови команди. Проаналізуйте відмінності в орієнтирах управління між менеджерами/керівниками орієнтованими на роботу групи і команди.

2.4.5. Література:

1. Буріменко Ю.І. Управління проектами [навч. посіб.] / Ю.І. Буріменко, Л.В. Галан, І.Ю. Лебедєва, А.Ю. Щуровська; за ред. Ю.І. Буріменко. – Одеса: ОНАЗ ім. О.С. Попова, 2017. – 208 с.
2. Довгань Л.Є. Управління проектами: [навчальний посібник] / Л.Є. Довгань, Г.А.Мохонько, І.П. Малик. – К.: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2017. – 420 с.
3. Єгорченков О.В. Азбука управління проектами. Планування [навч. посіб.] / О.В. Єгорченков, Н.Ю. Єгорченкова, Є.Ю. Катаєва. – Київ : КНУ ім. Т.Шевченка, 2017. – 117 с.
4. Крайнік О.М. Планування проектних дій: навчально-методичний посібник для студентів ЗДІА спеціальності 8.18010013«Управління проектами» денної форми навчання / О.М. Крайнік, Н.І. Тахтаджиєва – Запоріжжя, ЗДІА, 2015. – 80 с.

5. Ноздріна Л.В. Управління проектами [Підручник] / Л.В. Ноздріна, В.І. Ящук, О.І. Полотай; За заг. ред. Л.В. Ноздріної. — К.: Центр учбової літератури, 2010. — 432 с.

6. Туккель И.Л. Управление инновационными проектами: учебник / И.Л. Туккель, А.В.Сурина, Н.Б. Культин / Под. ред. И.Л. Туккеля. – СПб.: БХВ-Петербург, 2011. – 416 с.

7. Управління інноваційними проектами та програмами. Методологія: МФУ 75.1 – 00013480 – 29.12: 2010. - Стандарт Міністерства фінансів України . – К., 2010. – 44 с.

2.5. Особливості залучення зацікавлених сторін до реалізації проекту

Основні поняття: зацікавлені сторони, стейкхолдери, партнери, модель «Clear».

2.5.1. План:

1. Процес залучення зацікавлених сторін: постійний та інклюзивний.
2. Механізми залучення зацікавлених сторін.
3. Складники залучення зацікавлених сторін.
4. Модель «Clear».
5. Механізм взаємодії із партнерами.
6. Консультації із зацікавленими сторонами.

2.5.2. Завдання для студентів:

Теми рефератів (індивідуальне завдання):

Секрети успішної співпраці із ЗМІ.

Практичне завдання (виконують всі): Проаналізуйте різні підходи щодо заохочення та мотивації: представників бізнесу, державних установ, представників влади, ЗМІ та представників громадського

сектору до співпраці і партнерства. Виділіть принципові відмінності та спільні риси.

Творче завдання (індивідуальне завдання): підготувати презентацію (14 слайдів) на тему «Секрети мотивації та залучення людських ресурсів до участі у проектній діяльності».

2.5.3. Питання для самоконтролю:

1. Кого ми відносимо до зацікавлених сторін?
2. В чому суть поняття «стейкхолдери»?
3. Які ви знаєте види процесу залучення зацікавлених сторін?
4. Що повинен в себе включати цикл залучення зацікавлених сторін?
5. Які ви знаєте рівні залучення зацікавлених сторін?
6. Що таке координаційна і дорадча ради?
7. Які ви знаєте складники залучення зацікавлених сторін?
8. Які ви знаєте ризики участі?
9. В чому суть моделі «Clear»?

2.5.4. Методичні рекомендації:

Дану тему варто розпочати із загальної характеристики розуміння поняття «зацікавлені сторони». Проаналізуйте цикл залучення зацікавлених сторін в проектній діяльності. Проаналізуйте критерії , які можна використовувати для визначення зацікавлених сторін на національному, регіональному і місцевому рівнях.

Детально розгляньте три рівні на яких можуть бути залучені зацікавлені сторони в процесі проектної діяльності.

Проаналізуйте різні види заходів та інструментів з інформування зацікавлених осіб. Запропонуйте яким чином може здійснюватися доступ до інформації всіх зацікавлених сторін. Розгляньте основні характеристики та складові учасницького менеджменту.

На конкретних прикладах реальних проектів розгляньте складові моделі «Clear».

2.5.5. Література:

1. Бутко М. П. Проектний менеджмент: регіональний зріз [навчальний посібник.] / М.П. Бутко, М.І. Мурашко, І.М. Олійченко та ін.; За заг. ред. М.П. Бутка. – К. : «Центр учбової літератури», 2016. – 416 с.

2. Довгань Л.Є. Управління проектами: [навчальний посібник] / Л.Є. Довгань, Г.А. Мохонько, І.П. Малик. – К.: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2017. – 420 с.

3. Єгорченков О.В. Азбука управління проектами. Планування [навч. посіб.] / О.В. Єгорченков, Н.Ю. Єгорченкова, Є.Ю. Катаєва. – Київ : КНУ ім. Т. Шевченка, 2017. – 117 с.

4. Ноздріна Л.В. Управління проектами [Підручник] / Л.В. Ноздріна, В.І. Ящук, О.І. Полотай; За заг. ред. Л.В. Ноздріної. — К.: Центр учбової літератури, 2010. — 432 с.

5. Прийняття проектних рішень: Навчальний посібник / Р.В. Фещур, В.П. Кічор, А.І. Якимів, І.Є. Тимчишин, В.С. Янішевський, Т.В. Лебідь, В.Ю. Самуляк, І.В. Когут, С.В. Шишковський – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2013. – 220 с.

2.6. Контролювання строків виконання і управління якістю проектів

Основні поняття: контроль, моніторинг, вартість проекту, управління проектом.

2.6.1. План:

1. Зміст контролювання процесами виконання проекту.
2. Моніторинг виконання робіт з проекту.
3. Контролювання вартості виконання робіт проекту.

4. Управління змінами в процесі виконання проекту.

2.6.2. Завдання для студентів:

Теми рефератів (індивідуальне завдання): «Інструменти контролю виконання проекту».

Практичне завдання (можна виконувати одноосібно або в парі): Перелічить можливі варіанти дій проектного менеджера у випадку відхилень проекту від плану. Назвіть переваги та недоліки методів контролю фактичного виконання.

Творче завдання (індивідуальне завдання): підготувати презентацію (14 слайдів) на тему «Контроль і моніторинг в проектній діяльності: практичні поради».

2.6.3. Питання для самоконтролю:

1. Що таке «контроль»?
2. Що таке «контроль проектної діяльності»?
3. Яким чином контролюється хід проекту?
4. Що таке «контроль виконання проекту»?
5. Що є предметом і об'єктами контролю?
6. Які ви знаєте види контролю?
7. Що таке «оцінка проектної діяльності»?
8. Що таке «моніторинг»?
9. Які ви знаєте методи контролю вартості виконання робіт проекту?

2.6.4. Методичні рекомендації:

Розпочати доцільно із розкриття сутності поняття «управління часом проекту» та проаналізувати процеси, які він включає в себе. Окрему увагу слід приділити аналізу складових контролю за ходом проекту.

Здійсніть детальний аналіз мети та призначення контролю, його предмету і об'єкту. Зверніть увагу на основні та допоміжні процеси контролю проекту. Ґрунтовно проаналізуйте три основні види контролю.

Також розгляньте технології поточного контролю. Порівняйте сутність контролю і оцінки. Проаналізуйте метод простого контролю, метод детального контролю, метод 50/50, метод по віхах.

Детально розгляньте завдання, які вирішує система контролю за змінами, а також причини змін в змісті робіт.

В процесі підготовки творчого індивідуального завдання ви маєте за основу взяти реальний досвід реалізації проектів. Для цього можете взяти інтерв'ю у представників як громадських організацій так і владних структур, які мають досвід проектної діяльності.

2.6.5. Література:

1. Бабаєв В.М. Управління проектами: Навчальний посібник для студентів спеціальності «Управління проектами» / В.М. Бабаєв. – Харків: ХНАМГ, 2006. – 244 с.

2. Батенко Л.П. Управління проектами: Навч. посібник / Л.П. Батенко, О.А. Загородніх, В.В. Ліщинська, Л.П. Батенко, О.А. Загородніх, В.В. Ліщинська. — К.: КНЕУ, 2003. — 231 с.

3. Збаразська Л.О. Управління проектами: навч. посібник для студ. Вищих навч. закл. / Л.О. Збаразська, В.С. Рижиков, І.Ю. Єрфорт, О.Ю. Єрфорт. — К. : Центр учбової літератури, 2008. — 168 с.

4. Кобилянський Л.С. Управління проектами: Навч. посіб./ Л.С. Кобилянський. – К.: МАУП, 2002. – 200 с.

5. Корунов С.М. Управление проектами: Учебное пособие/ С.М. Корунов. – Уральский государственный университет, 2008. – 154 с.

5. Мазур И.И. Управление проектами: Учебное пособие / И.И. Мазур, В.Д. Шапиро, Н.Г. Ольдерогге; Под общ. ред. И.И. Мазура. – 2-е изд. – М.: Омега-Л., 2004. – 664 с.

6. Масловский В.П. Управление проектами. Версия 1.0 [Электронный ресурс]: конспект лекций / В.П. Масловский. – Электрон. дан. (2 Мб). –342 Красноярск: ИПК СФУ, 2008. – (Управление проектами : УМКД № 130- 2007 / рук. творч. Коллектива В. П. Масловский).

8. Ноздріна Л.В. Управління проектами: підручник / Л.В. Ноздріна, В.І. Ящук, О.І. Полотай: За заг.ред. Л.В. Ноздріної. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 432 с.

2.7. Моніторинг і оцінювання проектів і програм

Основні поняття: проектний менеджмент, якість, управління якістю, управління скаргами, моніторинг, оцінювання, індикатори оцінювання.

2.7.1. План:

1. Поняття якості в контексті проектного менеджменту.
2. Концепція управління якістю проекту.
3. Планування управління якістю проекту.
4. Управління скаргами.
5. Основні поняття та інструментарій моніторингу і оцінювання проектів і програм.
6. Переваги оцінювання для державних програм.
7. Методологія моніторингу і оцінювання.
8. Загальна характеристика системи індикаторів.

2.7.2. Завдання для студентів:

Теми рефератів (індивідуальне завдання):

Узагальнення та використання результатів моніторингу і контролю в рамках проекту / програми.

Практичне завдання (можна виконувати одноосібно або в парі): Розробіть програму моніторингу для проекту соціальної дії (за вибором студента). Проаналізуйте стратегію забезпечення та контролю якості даного проекту.

Творче завдання (індивідуальне завдання): підготувати презентацію (14 слайдів) на тему «Моніторинг і контроль на різних рівнях і етапах реалізації проекту».

2.7.3. Питання для самоконтролю:

1. Що таке «якість» та «сорт»?
2. Що таке «якість проекту» і «якість продукту»?
3. Які ви знаєте відмінності між якістю проекту та якістю продукту?
4. Які принципи є загальними у нових і класичних методах менеджменту якості?
5. В чому суть управління якістю в проекті?
6. Що необхідно для ефективного планування якості?
7. Що таке «сертифікація продукції»?
8. Що є результатом процесу планування якості?
9. Що спільного та відмінного в поняттях «моніторинг» та «оцінювання»?
10. Які існують переваги моніторингу і контролю перед традиційним контролем?

2.7.4. Методичні рекомендації:

При підготовці даного семінару важливо детально проаналізувати основні поняття якості в контексті проектного менеджменту. Визначте основні складові управління якістю в проектній діяльності. Визначте місце і роль сертифікації продукції в контексті проектного менеджменту.

Семінар буде вдалим, якщо ви детально розглянете принципи планування управління якістю проекту. Детально проаналізуйте що

можна розглядати як результат процесу планування якості. Розгляньте різні способи вирішення скарг в процесі реалізації проектів і програм.

Охарактеризуйте поняття «моніторинг» і «оцінювання», визначте спільні та відмінні риси. Дайте роз'яснення кількісним та якісним методам. Проаналізуйте переваги моніторингу і оцінювання перед традиційним контролем та іншими видами перевірок. Розгляньте індикатори за якими має здійснюватися моніторинг і оцінювання. Презентуйте основні методи моніторингу в проектній діяльності.

2.7.5. Література:

1. Бабаєв В.М. Управління проектами: Навчальний посібник для студентів спеціальності «Управління проектами» / В.М. Бабаєв. – Харків: ХНАМГ, 2006. – 244 с.

2. Батенко Л.П. Управління проектами: Навч. посібник / Л.П. Батенко, О.А. Загородніх, В.В. Ліщинська, Л.П. Батенко, О.А. Загородніх, В.В. Ліщинська. — К.: КНЕУ, 2003. — 231 с.

3. Збаразська Л.О. Управління проектами: навч. посібник для студ. Вищих навч. закл. / Л.О. Збаразська, В.С. Рижиков, І.Ю. Єрфорт, О.Ю. Єрфорт. — К. : Центр учбової літератури, 2008. — 168 с.

4. Кобилянський Л.С. Управління проектами: Навч. посіб./ Л.С. Кобилянський. – К.: МАУП, 2002. – 200 с.

5. Мазур И.И. Управление проектами: Учебное пособие / И.И. Мазур, В.Д. Шапиро, Н.Г. Ольдерогге; Под общ. ред. И.И. Мазура. – 2-е изд. – М.: Омега-Л., 2004. – 664 с.

6. Масловский В.П. Управление проектами. Версия 1.0 [Электронный ресурс]: конспект лекций / В.П. Масловский. – Электрон. дан. (2 Мб). –342 Красноярск: ИПК СФУ, 2008. – (Управление проектами : УМКД № 130- 2007 / рук. творч. Коллектива В.П. Масловский).

7. Корунов С.М. Управление проектами: Учебное пособие/ Корунов С.М. – Уральский государственный университет, 2008. – 154с.

8. Ноздріна Л.В. Управління проектами: підручник / Л.В. Ноздріна, В.І. Ящук, О.І. Полотай: За заг.ред. Л.В. Ноздріної. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 432 с.

9. Управління проектами: [навчальний посібник] / Уклад.: Л.Є. Довгань, Г.А. Мохонько, І.П. Малик. – К.: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2017. – 420 с.

3. Екзаменаційні питання

1. Історія та загальні засади управління проектами
2. Публічна політика у форматі проекту
3. Класифікація базових понять і типів проектів
4. Особливості управління проектним циклом
5. Управління проектами як область менеджменту
6. Базові поняття й основи управління проектами
7. Структура соціального менеджменту
8. Оцінка та управління соціальними впливами
9. Аналіз та урахування ризиків
10. Мінімізація наслідків соціальних ризиків
11. Сутність конфлікто-чутливого підходу
12. Проектний підхід у повсякденному житті: переваги та недоліки
13. Внутрішня оцінка організації
14. Визначення загальної стратегії організації
15. Особливості постановки проблеми та джерела інформації щодо її вивчення
16. Правила фандрейзингу
17. Способи налагодження контактів із потенційними грантодавцями
18. Поняття «команда» та її ознаки
19. Група і команда: спільні та відмінні риси
20. Правила формування команди проекту
21. Ролі членів команди
22. Методи налагодження комунікації в команді
23. Процес залучення зацікавлених сторін: постійний та інклюзивний
24. Механізми залучення зацікавлених сторін

25. Складники залучення зацікавлених сторін
26. Модель «Clear» залучення зацікавлених сторін
27. Механізм взаємодії із партнерами
28. Консультації із зацікавленими сторонами
29. Зміст контролювання процесами виконання проекту
30. Моніторинг виконання робіт з проекту
31. Інструменти контролю виконання проекту
32. Контролювання вартості виконання робіт проекту
33. Управління змінами в процесі виконання проекту
34. Поняття якості в контексті проектного менеджменту
35. Концепція управління якістю проекту
36. Планування управління якістю проекту
37. Забезпечення та контроль якості проекту
38. Управління скаргами
39. Основні поняття та інструментарій моніторингу і оцінювання проектів і програм
40. Переваги оцінювання для державних програм
41. Методологія моніторингу і оцінювання
42. Загальна характеристика системи індикаторів
43. Моніторинг і оцінювання на різних рівнях і етапах реалізації проекту
44. Узагальнення та використання результатів моніторингу і оцінювання
45. Управління проектами як область менеджменту
46. Базові поняття й основи управління проектами
47. Типові суб'єктивні та об'єктивні ризики для м'яких проектів і можливі шляхи вирішення цих ризиків
48. Топ-5 фактів в процесі реалізації проектів соціальної дії

49. Засади управління термінами проектів
50. Топ-5 історій успіху реалізації соціальних проектів у м. Чернігові
51. Прогнозування та планування як основа формування проектів
52. Проаналізуйте різні підходи щодо заохочення та мотивації учасників проекту та волонтерів
53. Процеси управління людськими ресурсами проекту
54. Правила комунікації та налагодження партнерських стосунків із ЗМІ
55. Шляхи інформування громади та партнерів щодо проекту
56. Порівняння програми, проекту та портфеля
57. Мережеві методи планування
58. Правила ведення виконання проекту
59. Оптимізація ресурсів проекту
60. Методи розрахунку вартості проекту
61. Графік Ганта. Призначення і використання
62. Метод критичного шляху. Розрахунок резервів часу
63. Загальна характеристика програмного забезпечення проектів
64. Управління інтеграцією проекту
65. Мотиваційні аспекти роботи команди
66. Управління конфліктами в проектах
67. Інструменти контролю виконання проекту
68. Поняття якості в контексті проектного менеджменту
69. Базові засади створення організаційної структури проекту

1. Рекомендована література

Базова

1. Бабаєв В.М. Управління проектами [навч. посібник] / В.М. Бабаєв. – Харків: Сектор оперативної поліграфії при ІОЦ ХНАМГ, 2006. – 244 с.

2. Батенко Л. П. Управління проектами: Навч. посібник / Батенко Л. П., Загородніх О. А., Ліщинська В. В. Батенко Л. П., Загородніх О. А., Ліщинська В. В. — К.: КНЕУ, 2003. — 231 с.

3. Дульзон А. А. Управление проектами: учебное пособие / Дульзон А. А. – 2-е рус. изд., перераб. и доп. – Томск : Изд-во ТПУ, 2006. – 347 с.

4. Ефимов В. В. Улучшение качества проектов и процессов: Учебное пособие /В. В. Ефимов. – Ульяновск: УлГТУ, 2004. - 185 с.

5. Крайнік О.М.. Планування проектних дій: навчально-методичний посібник для студентів ЗДІА спеціальності 8.18010013«Управління проектами» денної форми навчання / О.М. Крайнік, Н.І. Тахтаджієва – Запоріжжя, ЗДІА, 2015. – 80 с.

6. Мазур И.И. Управление проектами: Учебное пособие / И.И. Мазур, В.Д. Шапиро, Н.Г. Ольдерогге; Под общ. ред. И.И. Мазура. – 2-е изд. – М.: Омега-Л., 2004. – 664 с.

7. Методичний посібник для розробників проектів інфраструктурного розвитку об'єднаних територіальних громад. — Київ : Мінрегіон, 2016. — 60 с.

8. Ноздріна Л.В. Управління проектами: підручник / Ноздріна Л.В., Ящук В.І., Полотай О.І./ За заг.ред.Л.В.Ноздріної. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 432с.

9. Ньюэлл М. Управление проектами для профессионалов. Руководство по подготовке к сдаче сертификационного экзамена. - М.: КУДИЦ-ОБРАЗ, 2006 г.

10. Розроблення та управління проектами у публічній сфері: європейський вимір для України. Практичний посібник / [Чемерис А.]; Швейцарсько-український проект «Підтримка децентралізації в Україні – DESPRO». – К. : ТОВ «Софія-А». – 2012. – 80 с.

11. Руководство к своду знаний по управлению проектами, 5-е издание/ Project Management Institute (PMI). – Project Management Institute, Inc., 2012. – 614 с.

12. Управління проектами: навч. посіб. / Ю.І. Буріменко, Л.В. Галан, І.Ю. Лебедева, А.Ю. Щуровська; за ред. Ю. І. Буріменко. – Одеса: ОНАЗ ім. О. С. Попова, 2017. – 208 с.

13. Управление проектами: учебник для бакалавров / А.И. Балашов, Е.М. Рогова, М.В. Тихонова, Е.А. Ткаченко; под ред. Е.М. Роговой. — М. : Издательство Юрай, 2013. — 383 с.

14. Петрова Н.Б. Інноваційний менеджмент у прикладах і завданнях: навч. посібник / Н.Б. Петрова, Н.Ю. Мущинська, Л.Г. Чеканова. – Х.: ХНАМГ, 2009. – 248с.

15. Проектне фінансування: конспект лекцій / Укладачі: І.Д. Скляр, В.М. Боронос. – Суми: Вид-во СумДУ, 2008. – 77 с.

16. Руководство к своду знаний по управлению проектами, 5-е издание/ Project Management Institute (PMI). – Project Management Institute, Inc., 2012. – 614 с.

17. Туккель И.Л. Управление инновационными проектами: учебник / И.Л. Туккель, А.В. Сурина, Н.Б. Культин / Под. ред. И.Л. Туккеля. – СПб.: БХВ-Петербург, 2011. – 416 с.

18. Управление проектами. Основы проектного управления: Учебник / Кол. авт.; под ред. проф. М.Л. Разу. – М.: КНОРУС, 2006. – 768 с.

19. Управление инновационными проектами: учеб. пособие / Под ред. проф. В.Л. Попова. – М.: ИНФРА – М, 2009. – 336 с.

20. Фещур Р.В. Прийняття проектних рішень: Навчальний посібник / Р.В. Фещур, В.П. Кічор, А.І. Якимів, І.Є. Тимчишин, В.С. Янішевський, Т.В. Лебідь, В.Ю. Самуляк, І.В. Когут, С.В. Шишковський. – Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2013. – 220 с.

Додаткова

1. Буріменко Ю. І. Управління проектами [навч. посіб.] / Ю. І. Буріменко, Л. В. Галан, І. Ю. Лебедева, А. Ю. Щуровська; за ред. Ю. І. Буріменко. – Одеса: ОНАЗ ім. О. С. Попова, 2017. – 208 с.

2. Бутко М. П. Проектний менеджмент: регіональний зріз [навчальний посібник.] / М. П. Бутко, М. І. Мурашко, І. М. Олійченко та ін.; За заг. ред. Бутка М. П. – К. : «Центр учбової літератури», 2016. – 416 с.

3. Власенко В. Проектний підхід до реформ – найефективніший [Електронний ресурс] / В. Власенко // Урядовий кур'єр. – 2016. – Режим доступу: <http://ukurier.gov.ua/uk/articles/proektnij-pidhid-do-reformnajefektivnishij/>

4. Довгань Л.Є. Управління проектами: [навчальний посібник] / Л.Є. Довгань, Г.А.Мохонько, І.П.Малик. – К.: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2017. – 420 с.

5. Єгорченков О. В. Азбука управління проектами. Планування [навч. посіб.] / О. В. Єгорченков, Н. Ю. Єгорченкова, Є. Ю. Катаєва. – Київ : КНУ ім. Т.Шевченка, 2017. – 117 с.

6. Евразийский стандарт управления проектами. Евразийский стандарт управления проектами. – М.: Евразийский центр управления проектами, 2012. – 36 с.

7. Збаразська Л.О. Управління проектами: навч. посібник для студ. Вищих навч. закл. / Л.О. Збаразська, В.С. Рижиков, І.Ю. Єрфорт, О.Ю. Єрфорт. — К. : Центр учбової літератури, 2008. — 168 с.

8. Ноздріна Л.В. Управління проектами: підручник / Л.В. Ноздріна, В.І. Ящук, О.І. Полотай / За заг.ред. Л.В. Ноздріної. — К.: Центр учбової літератури, 2010. — 432 с.

9. Основи грантрайтингу та управління проектами в публічній сфері : метод. рек. для органів влади та недерж. орг-цій / Авт. кол.: В.В. Белявцева, А.І. Гнатенко, О.С. Зінченко та ін. ; за заг. ред. О.В Кулініча. — Харків : Золоті сторінки, 2017. — 148 с.

10. Керівництво з управління інноваційними проектами та програмами: пер.з англ.; за ред. С.Д. Бушуєва. — К.: Наук.світ, 2009. — 173 с.

11. Прийняття проектних рішень: Навчальний посібник / Фещур Р. В., Кічор В. П., Якимів А. І., Тимчишин І. Є., Янішевський В. С., Лебідь Т. В., Самуляк В. Ю., Когут І. В., Шишковський С. В. — Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2013. — 220 с.

12. Проектний менеджмент для інноваційного розвитку освітніх організацій України: навч. посіб. для підготовки магістрів за спеціалізаціями «Управління навчальним закладом» та «Управління проектами», підвищення кваліфікації слухачів, керівників навчальних закладів/З. В. Рябова, А. Б. Єрмо-ленко, Т. А. Махиня та ін.; за заг. ред. академіка В. В. Олійника, маг. Ф. Фреха; НАПН України, ДВНЗ «Ун-т менедж. освіти»; КультурКонтакт Австрія. — К., 2016. — 118 с.

13. Руководство к своду знаний по управлению проектами, 5-е издание / Project Management Institute (PMI). — Project Management Institute, Inc., 2012. — 614 с.

14. Туккель И.Л. Управление инновационными проектами: учебник / И.Л. Туккель, А.В.Сурина, Н.Б. Культин / Под. ред. И.Л. Туккеля. – СПб.: БХВ-Петербург, 2011. – 416 с.: ил.

15. Управление проектами. Основы проектного управления: Учебник / Кол. авт.; под ред. проф. М.Л. Разу. – М.: КНОРУС, 2006. – 768с.

16. Управление инновационными проектами: учеб. пособие / Под ред. проф. В.Л. Попова. – М.: ИНФРА – М, 2009. – 336с.

17. Управління інноваційними проектами та програмами. Методологія: МФУ 75.1 – 00013480 – 29.12: 2010. - Стандарт Міністерства фінансів України. – К., 2010. – 44 с.

18. Управління інноваційними проектами: конспект лекцій / укладачі: О. О. Міцура, О. М. Олефіренко. – Суми: Сумський державний університет, 2012. – 92 с.

19. Чемерис А. Розроблення та управління проектами у публічній сфері: європейський вимір для України : практ. посіб. / [Чемерис А.]; Швейц.-укр. проект «Підтримка децентралізації в Україні — DESPRO». — Київ : ТОВ «Софія-А». — 2012. — 80 с.

Інформаційні ресурси

1. Посилання на сторінку дисципліни в системі дистанційного навчання moodle: <https://eln.stu.cn.ua/course/view.php?id=2901>

2. Онлайн-курс «Написання проектних заявок» від програми «Креативна Європа» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.culturepartnership.eu/ua/publishing/proposal-writing-course>

3. Онлайн-курс «Логіко-структурний підхід у розробці проектної заявки» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://courses.prometheus.org.ua/courses/coursev1:LvivODA+LS101+2018_T3/about

4. Project Management Institute (PMI) [Електронний ресурс] // Офіційний сайт. – Режим доступу: <https://www.pmi.org/>

ДОДАТОК А

СОЦІОЛОГІЧНЕ ОПИТУВАННЯ

НА ТЕМУ «ЩО ВИ ЗНАЄТЕ ПРО АКАДЕМІЧНУ ДОБРОЧЕСНІСТЬ?»

Цільова аудиторія: студенти університету (окремо першокурсники й окремо студенти старших курсів); викладачі університету (бажано); покоління батьків; старше покоління.

Кількість респондентів: не менше 50 осіб.

Опитник (орієнтовний)

1. Чи чули Ви про академічну доброчесність?

Відповідь: Так. Ні.

Потрібно зафіксувати у відсотках кількість представників кожної вікової групи, що чули/знають про академічну доброчесність.

2. *Якщо респондент чув/знає:* Як Ви розумієте, що таке академічна доброчесність?

Якщо опитуваний не чув/не знає, запропонувати роз'яснення. Необхідно зафіксувати відсоток людей, що відмовились від пояснень.

3. Чи виголошували Ви обіцянку студента під час урочистостей з нагоди вступу до студентських лав?

4. *Якщо так:* Чи пам'ятаєте Ви хоча б приблизно текст обіцянки? Чи справив він на вас враження свого часу?

5. Чи чули Ви про Академічний кодекс честі?

Відповідь: Так. Ні.

6. *Якщо так:* Чи вважаєте Ви Кодекс честі ефективним регулятором норм поведінки в університеті?

7. Чи розповідають/ли викладачі студентам університету про етичні норми поведінки?

Відповідь: Так. Ні.

8. *Якщо так:* Як часто викладачі приділяють/ли цьому увагу?

9. Скільки часу Ви витрачаєте/ли на написання реферату?

Обрати відповідь: а) один вечір; б) один день; в) декілька днів; г) більше тижня. 50

10. Чи приділяєте/ли Ви достатньо уваги правильному оформленню покликань, списку використаної літератури тощо? Чи це для Вас несуттєво?

11. Чи знижували Вам оцінку за неправильне оформлення реферату?

12. Чи вважаєте Ви списування злочином?

13. *Якщо респондент не вважає:* Як часто Ви списуєте/ли?

Обрати відповідь: а) один-два рази; б) зрідка; в) постійно.

14. Чи допомагали Ви або ж чи допомагали Вам друзі під час контрольної роботи? Чи вважаєте Ви таку поведінку неприйнятною?

15. Що для Вас важливіше: отримати диплом чи знання?

16. Чи вважаєте Ви, що потрібно боротися з проявами академічної нечесності?

Відповідь: Так. Ні.

17. *Якщо так:* Які саме механізми впливу Ви б запропонували?

18. Чи підтримуєте Ви поширену на Заході практику виключати з університетів тих студентів, які не дотримуються норм академічної доброчесності?

Відповідь: Так. Ні.

На думку більшості дослідників, норми академічної доброчесності є логічним продовженням християнської моралі. Низький рівень дотримання цих норм на пострадянському просторі дослідники часто

пов'язують із радянським періодом і його атеїстичним світоглядом. Тому цікаво з'ясувати, яке покоління – сучасних студентів, їхніх батьків (творців Української держави) чи покоління бабусь і дідусів (носіїв радянського світогляду) – має найменше уявлення про академічну доброчесність.

Під час опитування замість терміна «академічна доброчесність» можна вживати інші зрозуміліші для респондентів терміни, наприклад «професійна етика», «наукова етика», «етичні норми» тощо.